

Kraften, kampen och växten – en bok om gåtfulla möten

Recenserad bok: *Det gåtfulla mötet. Tankar om funktionshinder och människors möten ur ett mångvetenskapligt perspektiv.*

Författare: Peter Brusén.

Förlag: Égalité bokförlag, Malmö, 2021.

Boken om ”Det gåtfulla mötet” är en reflekterande bok om livet, kunskapen, bildningen och texter som beskriver det som kan beskrivas som tyst kunskap. Boken som har titeln *”Det gåtfulla mötet. Tankar om funktionshinder och människors möten ur ett mångvetenskapligt perspektiv”* är en mycket viktig bok inom funktionshinderområdet men borde läsas av alla i samhället. Den handlar nämligen om mötets betydelse och alla människors rätt till att vara den man är. Det gick inte att släppa ifrån sig boken när väl läsningen hade inletts. Därför blev det läsning varje kväll när dagen gick mot sitt slut. Den griper läsaren samtidigt som den är begripbar på flera vis. Författaren till boken är Peter Brusén, tidigare chef och expert på Socialstyrelsen men också psykolog. Han berättar om en olycka som han drabbades av. I boken berättar Peter Brusén om sin olycka, om livet och många av de unika möten som han haft med människor i olika situationer. Författaren berättar om dessa möten samtidigt som han reflekterar över gåtfulla möten. Men det här är också en bok om historia inom funktionshinderområdet som berättas av Peter Brusén. Han vill berätta för att göra oss mer medvetna om de faror som lurar i samhället och som handlar till exempel om samtidskrämpning det vill säga tidsjakten, stressen och inte minst vilka konsekvenser som historielöshet kan få för individ, grupp och samhälle. Flera av de frågor och perspektiv som författaren tar upp i sin bok kan beskrivas utifrån tidlöshet det vill säga att det tagit mycket lång tid i samhället för att kunna få till stånd förbättringar för personer med funktionsnedsättningar. Men det kvarstår fortfarande problem och barriärer som till exempel bristande tillgänglighet. Exempel på detta är såväl bristande fysisk tillgänglighet som informationstillgänglighet.

Författarens egna erfarenheter går som en röd tråd genom hela boken och bjuder in läsaren till såväl humanistisk som naturvetenskaplig kunskap. Perspektiven i berättelsen är flera och mycket intressanta att ta del av. Bland annat berättar författaren om sina egna erfarenheter om arbete vid specialsjukhus i Sverige under 1970-talet och patienter med utvecklingsstörning och svåra beteendeproblem. Läsaren får möta beskrivningar och reflektioner om institutions-avvecklingen i Sverige. Här finns intressanta reflektioner och lärdomar. Bland annat jämför författaren situationen inom äldreomsorgen med förhållanden inom funktionshinderspolicen. Brusén skriver: ”Ropen på institutioner kan återkomma också inom funktionshinderspolicen. Faror ligger t.ex. i en ökad

informell omsorg där anhöriga åter får träda in som ett oavlönat vårdalternativ. En sådan omfattande informell omsorg finns idag inom äldreomsorgen och fanns också tidigare inom funktionshindersomsorgen före reformen med personlig assistans” (s.236).

Det här är en bok som jag inte endast läser igenom och tänker på. Jag bär den med mig nu och hoppas också att den ska finnas i mitt eget medvetande. Att lyssna på Peter Bruséns röst innebär att vi kan få inte bara inblickar i utan mer kunskap om utsatthet, svårigheter, diskriminering och förtryck som finns i samhället. Det är en bok där läsaren möter beskrivningar och reflektioner från författaren om egna upplevelser och resor genom vårt välfärdssamhälle. Med kamperspektiv, humor och stor kunskap på området delar författaren med sig av sitt inre, reflektioner och tankar om livet. På denna resa guidar han oss även med hjälp av olika filosofer. Här får läsaren möta en rad olika filosofer från skilda tider som Aristoteles, Sokrates, Platon, Zygmunt Bauman, Simone de Beauvoir, Jonna Bornemark, John Dewey, Jürgen Habermas, Martin Heidegger och Georg Simmel för att bara nämna några. Detta är något som ger boken en särskild kraft då författaren också använder olika uttryck för att visa att språket och språkbruket har så stor betydelse och inverkan för människan. Författaren skriver bland annat om social beröring och tar exemplet med fotografering i vår egen samtid. Han skriver: ”- Vi fotograferar inte längre för att minnas, utan för att gillas. Efter att bilden spridits försvinner den snabbt, vilket är synd, eftersom fotografiet fryser de ögonblick i livet vi också borde vilja behålla” (s.103). Det finns mycket som vi borde kunna behålla i vårt medvetande. Peter Brusén skriver om begreppen intersektionalitet och identitet. Det behövs mer intersektionella analyser i funktionshinderforskningen och även samtal om identitet. Författaren öppnar verkligen upp för sådana samtal när han bland annat skriver om andra människors förväntningar på sin egen identitet. Han skriver: ”Vår identitet handlar inte bara om den egna kroppen och personligheten, utan handlar egentligen om vår respektive förväntan på varandra. Vi blir till i varandras ögon och vår identitet är i den meningen en både föränderlig och fast struktur beroende på relationens situation och utveckling” (s.113).

Boken är en mycket omfattande samling av berättelser, reflektioner och bildning. Peter Brusén som psykolog och författare, ger fördjupade reflektioner om både sin egen livsresa, olycka och upplevelser av tillgänglighet, delaktighet och närvaro i olika möten och samtal. Detta ger mycket till läsaren samtidigt som det skapar utrymme för egna tankar och reflektioner efter läsningen av de olika avsnitten. Boken är pedagogiskt upplagd och innehåller såväl fotografiska bilder som målningar. Det här är en fin bok där text och bild i sin komposition bildar en helhet. Bilderna är i både färg och svartvit. Det skapar liv, rörelse och gestaltning. ”Det gåtfulla mötet” är en berättelse om tankar, reflektioner, möten

och samtal mellan människor ur just mångvetenskapliga perspektiv. Att det just handlar om det mångvetenskapliga skapar styrkan men också mötesplatserna för människan. Min egen upplevelse av boken är att den skulle vara alldeles utmärkt att använda inom undervisningen i den högre utbildningen i flera olika ämnen. I slutet av boken finns en omfattande referenslista med litteratur för den som vill läsa mer om filosofi, psykologi, funktionshinderpolitik och så vidare. I slutet av boken finns också ett personregister och ett sakordsregister som gör det enkelt för läsaren att kunna navigera sig fram. Människan behöver möten. Det är genom de olika mötessituationerna som det kan ske en växt. Peter Bruséns bok är ett exempel på en sådan växt och utveckling.

Jörgen Lundälv

*Docent i socialt arbete, Göteborgs universitet
och docent i trafikmedicin, Umeå universitet.*